

“Het Zilverfonds zal geen frank extra kosten aan de belastingbetaler.”

Interview met Henri Bogaert, Commissaris bij het Federaal Planbureau.

Wat is de rol van het Federaal Planbureau in het Zilverfonds?

Het Federaal Planbureau werkt reeds meer dan tien jaar rond het probleem van de vergrijzing. Zo werkten wij met name een wiskundig model uit om de gevolgen van de demografische evolutie voor de pensioenkosten te beoordelen. In het verleden hebben wij op die manier verschillende keren ons steentje bijgedragen om het pensioenstelsel te hervormen. De nieuwe wet op het Zilverfonds voorziet de oprichting van een studiegroep inzake de vergrijzing. Het Federaal Planbureau zal hiervan de spil vormen. Het comité moet jaarlijks een rapport voorbereiden als basis voor de “Zilvernota”, die de regering elk jaar moet voorleggen aan het Parlement, samen met de begroting. In deze nota zal het bedrag, dat gestort wordt in het Zilverfonds, vermeld staan.

Waarom werd het fonds precies nu opgericht?

Ons wettelijk pensioensysteem is gebaseerd op de solidariteit tussen de generaties: de pensioenen van vandaag worden gefinancierd door de bijdragen van wie vandaag werkt. Die solidariteit stelt geen problemen, zolang er een evenwicht bestaat tussen de bevolkingsgroepen van verschillende leeftijden. Dat zal in de toekomst niet langer het geval zijn. Waarom? Om drie specifieke redenen. Ten eerste, de stijging van de

levensverwachting: mensen leven al- maar langer. Ten tweede, de zeer grote babyboomgeneratie, die rond 2010 met pensioen gaat. Ten derde, het lage geboortecijfer. Die drie elementen samen zullen tussen 2010 en 2030 leiden tot een aanzienlijke toename van het aantal bejaarden tegenover het aantal mensen die werken. Om te vermijden dat de last in de toekomst al te groot zou worden zal een deel van de stijgende kosten vooraf gefinancierd worden, door vanaf nu budgetten in het zogenaamde “Zilverfonds” te storten.

Hoe zal de regering dit fonds financieren?

Er zullen verschillende soorten stortingen in het Zilverfonds gebeuren: occasionele inkomsten, zoals de verkoop van de UMTS-licenties, overschotten in de Sociale Zekerheid en overschotten op de federale begroting. Bovendien vormen de intresten op al deze sommen een bijkomende bron van inkomsten voor het fonds.

Hoe zullen de bedragen die jaarlijks naar het fonds gaan berekend worden?

Budgettaire overschotten vrijmaken om ze in het Zilverfonds te storten, vergt geen verhoging van de belastingen! Aangezien we nu reeds een budgettair overschot kennen, neemt de openbare schuldenlast af, wat dan weer leidt tot minder interessen op die openbare schuld, wat op zijn beurt zorgt voor meer overschotten. Dat noemt men het omgekeerde sneeuwbaaleffect. We bevinden ons in een positieve spiraal en – zonder ongecontroleerde ontsporingen – zal deze fundamentele evolutie zich doorzetten. We moeten vanzelfsprekend wel rekening houden met de wispelturige conjunctuur: het ene jaar zal het overschot groter zijn

dan het andere. Men moet met al deze factoren rekening houden om jaarlijks de bedragen te bepalen, die naar het Zilverfonds gaan. Ook andere elementen spelen een rol: regelmatige studies van de demografie, van de economische groei, van de tewerkstelling... om er maar enkele te noemen.

Wat is het verband tussen de vermindering van de openbare schuld en de stortingen in het Zilverfonds?

Het gaat om een openbaar fonds. De reserves zullen dus belegd worden in staatsfondsen, “overheids-papier” zoals dat heet. Als men de rekeningen van alle openbare overheden naast elkaar legt, kan men de reserves van het Zilverfonds aftrekken van de openbare schuld. Zo verkrijgt men wat men een geconsolideerde schuld noemt. En die is vanzelfsprekend kleiner. In zekere zin draagt het Zilverfonds bij tot een snellere afname van de openbare schuld, terwijl het tegelijk het pensioenrecht van de toekomstige generaties verzekert.

Vormt het Zilverfonds de enige mogelijke oplossing tegenover de vergrijzing van de bevolking?

Het fonds draagt bij tot de oplossing, maar volstaat niet op zichzelf. De Europese Top van Stockholm stelde in maart een drieledige strategie voor. Eerst en vooral een stijging van de tewerkstelling. Voor België betekent dit vooral het bevorderen van de werkgelegenheid voor 50- tot 65-jarigen. In Europa hebben wij voor deze bevolkings-

groep de laagste tewerkstellingsgraad. We beschikken voor de toekomst in ieder geval over een aanzienlijk arbeidspotentieel, in die zin dat we de afname van de potentieel actieve bevolking voor een stuk kunnen compenseren door meer mensen aan het werk te zetten. De tweede stap behelst het financiële luik: de ver-

mindering van de openbare schuld of de oprichting van reservefondsen. Het derde luik omvat, indien nodig, de hervorming van de pensioenstelsels, de gezondheidszorg enz.. In landen zoals België, waar reeds ingrijpende her-

vormingen werden doorgevoerd, veronderstelt dit derde luik vooral een doordacht beheer van deze systemen. De stijging van de uitgaven in de sociale zekerheid naar aanleiding van de vergrijzing, moet binnen aanvaardbare grenzen gehouden worden, terwijl de bejaarden verzekerd blijven van een degelijk inkomen.

Rob Vanoudenhoven en Jo Lemaire

“Als de appel verdeeld wordt, zijn wij op het appel.”

Jo: “Toch wel tof hè, zo’n appel voor de dorst?!”

Rob: “Vind ik ook, Jo. Ik had eigenlijk al een eigen appeltje voor de dorst. Wij wereldsterren moeten ook wat vooruitzien, hè. Maar ik ga dat nu helemaal opvreten zie, want dat Zilverfonds zorgt later toch voor mijn pensioen.”

Jo: “Verslik je niet hè.”

Rob: “Zie ik er misschien uit als Sneeuwwitje?”

Jo: “Niet echt, nee. Hoewel, je bent zo te zien goed op de lappen geweest, gisteren.”

Rob: “Dat doet er mij aan denken. Toen ik het eerst van dat Zilverfonds hoorde, dacht ik: “Lap, de Staat komt weer geld vragen.”

Jo: “Ik riep meteen: “Ik heb al gegeven! Maar het was niet nodig. De Staat betaalt het Zilverfonds zelf. Zeg, wat ga jij eigenlijk doen als je op pensioen gaat?”

Rob: “Appels eten voor de dorst. Maar daarvoor ga ik mijn haar grijs verven. Ik wil wat vroeger van het Zilverfonds genieten.”

Aanvullende pensioenen: een extra appeltje voor de dorst voor iedereen

Het Zilverfonds moet er voor zorgen dat de wettelijke pensioenen niet alleen vandaag maar ook in de toekomst voldoende hoog zijn. Het wettelijke pensioen wordt niet voor niets de “eerste pensioenpijler” genoemd: het is en blijft fundamenteel. Maar er is meer. De manier waarop de ouderen leven verandert drastisch. Gepensioneerden zijn actiever dan ooit. Ze reizen, ze doen aan sport, volgen cursussen, besteden veel tijd aan hobby’s. Goed zo! Maar koken kost geld en dikwijls is het verschil tussen wat de mensen op het einde van hun loopbaan verdienen en wat ze als wettelijk pensioen krijgen groot. Een minderheid van mensen heeft daar

een oplossing voor: ze bouwen zich met de hulp van hun werkgever een aanvullend pensioen op. De aanvullende pensioenen vormen zo een “tweede pensioenpijler”. De regering vindt dat aanvullende pensioenen geen voorrecht mogen blijven van een minderheid. Alle arbeiders en bedienden moeten die kans krijgen, in alle bedrijven. De regering maakt dat nu mogelijk dankzij een nieuw wettelijk kader, de “Wet op de Aanvullende Pensioenen”. Het is nu aan de vakbonden en de werkgevers om akkoorden af te sluiten waardoor in alle bedrijven voor alle werknemers aanvullende pensioenen kunnen ingevoerd worden.

Een eerste schijf van 25 miljard frank

Dat is de som die nu reeds wordt overgemaakt aan het Zilverfonds. Het bedrag werd samengesteld uit het bedrag van de verkoop van UMTS-licenties (de “gsm’s van de derde generatie”), met name 18 miljard frank, en

een bedrag dat de Nationale Bank van België ontving (7 miljard frank) door een deel van haar reserves aan de Europese Centrale Bank over te maken. Dit bedrag vormt het startkapitaal van het Zilverfonds. Vanaf nu

zal de Zilvernota (zie p. 3) elk jaar bepalen hoeveel er in het fonds gestort wordt. Die som zal jaarlijks stijgen, zodat de nodige duizenden miljarden kunnen worden verzameld om aan de pensioenen uit te geven.